

СЛОВНИК

учасницьких
практик у мистецтві
із спільнотами

JAM
FACTORY
ART
CENTER

ЯК МИ
РАЗОМ

Медіатор/Медіаторка

Медіатор чи медіаторка – це людина, яка володіє певним видом мистецтва або певними видами мистецтва. І вона володіє знаннями, як можна про це мистецтво, або мистецтва розповісти, чи як можна його показати і як в нього можна провести.

/Віра Ібрямова-Сиворакиа/

Медіатор – людина, яка має певний набір професійних якостей, але яка, ділячись з ними, зорієнтована на те, щоб співтворити разом з іншими. І медіатор – це той, хто ділиться, хто пропонує спільні дії, як вихідний пункт, але готовий до того, що та течія буде далі провадити. Є вихідна точка А, але не відомо, куди це все далі нас вестиме.

/Ярина Шумська/

Учасницькі практики

Учасницькі практики – це мистецькі практики, де митці з учасниками творять мистецтво разом на рівних. Є одна вихідна точка, з якої всі йдуть. Цей шлях може мати результат. Але фокус спрямований на процес.

/Віра Ібрямова-Сиворакиа/

В слові «учасник» є закодована частинка, що вказує на долучення до чогось, тому вона досить чітко окреслює сама себе. Учасницькі практики – це погодження взяти участь, бути частиною чогось більшого. Це нагода абсолютно сповнити себе, свої інтереси, свої бажання. Але водночас бути уважним до тих, хто є поруч, і пам'ятати, що тут всі є частиною цього колективу. І спільна мета – є життя цього організму, цього колективу. Тоді всім стає і просто, і добре. І всі разом у такий спосіб можуть робити відкриття.

/Ярина Шумська/

Інклюзія

Інклюзія в роботі з художниками та художницями з синдромом Дауна – це неустанный процес розуміння, де потрібна поміч, а де не потрібна. І він від людини до людини не змінюється. Потреби змінюються з часом – у відносинах, в розумінні, чи в спільному крокуванні кудись. Інклюзія в основному стосується з людей, які чогось не можуть, або можуть інакше. Інклюзія може стосуватися, наприклад, людей пенсійного віку або дітей. Ці люди мають інший досвід, інший рівень сприйняття різних навичок. Вияснення в інклюзії відбувається дуже персонально і дуже по-різному. А далі – крокування, спільна діяльність, робота, часопроведення. І знову – постійне намагання зрозуміти, що робити далі спільно.

/Станіслав Туріна/

Інклюзія дуже цінна, тісно пов'язана з відкритістю. Це одна з ознак партисипативного або учасницького мистецтва, коли можна говорити про допомогу людині, яка має певні потреби. Водночас, в ситуаціях, коли процеси вибудовуються на рівних з людьми з різним розумінням мистецтва і як його можна створювати, коли присутня інакшість цих людей, тоді не можна назвати, наприклад, нейровідмінних художників такими, що потре-

бують допомоги. Ці люди є відкриті в якихось моментах, де нормотипові люди закриті, тому вже останнім потрібна допомога, щоб увійти в спільний процес.

Інклюзія – це не тільки про фізичні або психічні вади, це про можливість бути відкритими один до одного і сприймати іншого, як рівного. Важливі елементи партисипативно-го мистецтва – це відкритість, зануреність в процес, співжиття, співбуття, включеність, співтворення, і все, що відноситься до програмування процесу з відкритим кодом.

/Юрій Кручак/

Інституція

Інституція – це одиниця, яка працює над випрацюванням, збиранням і розвитком певної сфери знань, яка розуміється на темі, як на локальному, так і на міжнародному рівні. Це одиниця, яка має статuti, програмну діяльність. Навіть якщо щось змінюється, вона все одно свідомо рухається в тому напрямку. Це важливо, щоб було розуміння професіоналізації. Гарно, коли є багато різних інституцій, які професіоналізуються. Тоді культурне поле стає більш здоровим, більш спроможним. Це також одиниця, яка має певні спроможності, якими би вона могла ділитися: знання, місце, методології, підтримка, можливості. Це ще і ресурс для інших людей. Партисипативні практики та інституція як ідея дотичні до того, що певні явища програмуються згідно зі світовими тенденціями, відповідають або передують їм. Одна з таких тенденцій – зміна розуміння того, як випрацьовуються знання: більше не є так, що існує один носій знань, який ділиться цими знаннями, а є так, що знання випрацьовуються через партисипативні практики у групі, що всі є носіями знань.

Певною мірою можна орієнтуватися на світові тренди. Водночас, наприклад, в ситуації російської війни в Україні, знання мають випрацьовуватися саме в Україні, оскільки, на жаль, немає в кого повчитися. Тому українці випрацьовують знання, які би давали перспективу більш справедливого майбутнього.

/Юлія Костерева/

Спільнота

Спільнота – це група, яка може бути об'єднана певними потребами чи інтересами. Також об'єднання може бути за критерієм території, або віртуального чи фізичного місця. Спільнота може відчувати себе такою завдяки партисипативним практикам. Важливим є також процес, коли практики закінчились, а відчуття своєї приналежності до чогось більшого залишається. Спільнота може починатися як група і прийти до усвідомлення себе як спільноти. У цьому визначенні спільноти відсутнє слово «люди», тому що спільнотою можуть бути non-human-beings, не люди. Коли в процесах партисипативних практик є комунікація з навколишнім середовищем: з деревами, з мікробами, з грибами, тваринами, тоді є розуміння, що люди не єдині проявлені в цьому світі і мають будувати практики і своє життя з урахуванням того, що всі є взаємозалежні. Знання можуть йти не лише від людини-людини, а від абсолютно різних форм проявлених в цьому всесвіті.

/Анна Гайдай/